

No ve d'ara

El descontentament i la malfiança cap a les institucions de l'Estat apareixen documentats en més d'una novel·la catalana del segle dinou. Vegem-ho. *L'hereu Noradell* és la novel·la més coneguda que va escriure Carles Bosch de la Trinxeria (Prats de Molló, 1831 – la Jonquera, 1897). El protagonista s'instal·la a Madrid com a diputat a les Corts, i aviat treu conclusions: «Entre castellans i nosaltres, a més dels dolorosos records històrics, hi ha e hi haurà sempre l'antipatia de raça que fa incompatible la diferència de caràcter, de pensar, de costums, de llenguatge.» Poc després, és el narrador qui hi fica cullerada: «Fa prop de dos sigles que som tant fets a viure baix la unitat de governs centralitzadors i despòtics que ens sembla natural de viure aixís: ens trobem com los aucells engabiats que han perdut l'ús de llurs ales i que, si se'ls treu de la gàbia, hi tornaran a entrar d'ells mateixos.»

L'estudiant de la Garrotxa és l'única novel·la que va escriure Josep Berga i Boix (la Pinya, 1837 - Olot, 1914). El protagonista s'instal·la a Lladó per pintar la col·legiata, i allà entra en contacte amb un enginyer que ha vingut de Madrid per construir una carretera. El primer que parla de l'enginyer és un mosso del poble: «Encara no en veig un amb galons, que ja les sangs se m'encenen [...]. Cada cop que vénen eleccions surten aquests de la catxutxa, que porten or a la gorra i misèria a la butxaca, i ni el dimoni és capaç d'entendre'ls.» Unes pàgines més tard, l'estudiant troba l'enginyer «tan inútil com tots els que ens envia el govern a Catalunya, que no coneixen el país, ni el llenguatge, ni els costums, ni res». Finalment, es refereix a Madrid com «una mentida, una podridura, un cau de polítics que exploten la nació en profit d'ells; un centre de retrocés cap als temps primitius».

Les dues novel·les són de 1889 i 1895, però els arguments del diputat, el narrador, el mosso i el seminarista no difereixen gaire dels que sentim avui dia: es continua retraient a Madrid ignorància, incompatibilitat, explotació i fre al desenvolupament. A *L'hereu Noradell*, el diputat català s'encomana del malbaratament de la Villa y Corte i s'arruïna. *L'estudiant de la Garrotxa* és més metafòric: l'enginyer madrileny encomana una malaltia mortal a una pupilla catalana.

Dones soles

Club Editor torna a recuperar una obra de l'escriptora canadenca Alice Munro

JORDI LLAVINA jllavina@presencia.cat

El món d'Alice Munro no és ni més desgraciat ni més falaguer que el món d'altres autors de la seva generació. Però és un món particular, ben reconeixedor. El control que l'escriptora canadenca exerceix damunt els seus relats és estricte, total. Trenca la història: ara va endavant, després torna endarrere. Tant se val, perquè el lector no en perd mai el fil.

Munro fa servir uns recursos d'una gran subtilitat. Una noia que s'ha casat amb un home força més gran que ella, un dèspota, no sap on ha deixat el pastís que havia enforanat la vigília. L'home s'indigna i, com que està gelós fins a l'arrel dels cabells, l'acusa d'haver-lo regalat a un amic. Ella, que no. Ell, que sí. Llavors l'autora ens fa creure que, en efecte, la seva protagonista ens ha enredat, i fa que pensem que, de fet, sí que havia regalat el pastís a un amic que no tenia res per menjar aquell dia de Nadal. Tenim esment d'aquesta revelació quan ho explica al marit («perdona'm, perdona'm»). Però, en canvi, quan, al cap i a l'últim, surt el pastís, ben embolicat i guardat dins una bossa, llavors, com a lectors, quedem una mica en fals: ¿per què no ens creïem de debò el que deia, amb tota fermesa, la noia i hem hagut de claudicar davant les amenaces de l'energumen del marit? (un marit, a més, que acabarà no sabent la veritat). Arts de gran narradora.

De genialitats com aquesta, n'hi ha força.

«ODI, AMISTAT, FESTEIG, AMOR, MATRIMONI»

Autora: ALICE MUNRO
Traducció: DOLORS UDINA
Editorial: CLUB EDITOR
Pàgines: 382 / Preu: 20 €

El domini del relat que té Alice Munro és total. Aquí en presenta nou de magistrals. El llibre es va publicar l'any 2001.

ALICE MUNRO

Nascuda el 1931 en una zona rural d'Ontario, és l'autora d'onze col·leccions de contes i d'una novel·la. Durant molts anys va abandonar la carrera literària per la vida familiar. D'ençà de la seva represa, cada llibre que ha publicat confirma el valor extraordinari de la seva obra.

NOVETATS EDITORIALS

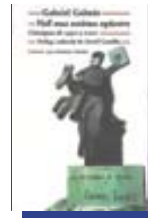

«PAGÈSIQUES»

Autor: PEREJAUME
Editorial: EDICIONS 62
Pàgines: 560
Preu: 24,90 €

A part d'un dels artistes contemporanis catalans de més projecció internacional,

Perejaume és també un poeta singular. La seva obra en vers és escassa; fins ara, es redueix a dos llibres: *Oli damunt paper* (1992) i *Obreda* (2003). Aquest nou volum, titulat *Pagèsiques*, gira al voltant de la intimitat entre el món natural i el llenguatge, viscuda en primera persona.

«VULL UNA ESTÀTUA EQÜESTRE»

Autor: GABRIEL GALMÉS
Editorial: QUADERNS CREMA
Pàgines: 344 / Preu: 20 €

Gabriel Galmés (Manacor, 1962 - 2001) va ser un dels més destacats novel·listes en

llengua catalana dels últims anys. A *Vull una estàtua eqüestre* s'hi reuneixen textos triats que va escriure per a la premsa entre 1990 i 2001. El lector hi trobarà el Galmés més exhilarant i impertinent, però també l'ésser humà càlid i entranyable que s'apropa al món amb curiositat.